

8-2019 Veiledning - System for representativ prøvetaking avløpsrensaneanlegg – alternativ til akkreditert prøvetaking

Forslagsstiller

Avløpskomiteen

Målsetting for prosjektet

Målet er å evaluere ulike modeller for et system som ivaretar kravene om representativ prøvetaking og vannføringsmåling, og som tilfredsstillende Forurensningsforskriftens krav (§14-11) til prøvetaking, definert som det som i forskriften kalles «et tilsvarende kvalitetssikringssystem for prøvetaking godkjent av en kvalifisert nøytral instans».

Blant de evaluerte modellene skal prosjektet beskrive et anbefalt system.

Bakgrunn

Krav om akkreditert prøvetaking har langt på veg medført en nødvendig heving av kompetansen om prøvetaking ute på avløpsrensaneanleggene og dels gitt økt kvalitet av prøvetakingen. Det er ønskelig å ivareta og videreutvikle denne kompetansen og fortsette det viktige arbeidet. Det er likevel behov for et mer tilpasset system som alternativ til det rigide og ressurskrevende systemet som er etablert.

Miljødirektoratet har gjennomført en evaluering av systemet for akkreditert prøvetaking, og har identifisert ulemper med dagens system som tilsier at andre ordninger bør vurderes. Omfanget av ordningen har blitt betydelig større enn forventet, med kostnader som fire ganger så store som stipulert, både for investeringer og drift. I tillegg er omfanget knyttet til å bygge opp og vedlikeholde en akkreditert organisasjon stort. Ordningen medfører at det brukes betydelige ressurser til en avgrenset del av arbeidet på et avløpsanlegg. Dette, sammen med at ordningen oppfattes å være for omfattende generelt, går ofte ut over motivasjonen til de involverte. Organisasjoner som har innført akkreditert prøvetaking, opplever at det gis avvik for svært detaljerte forhold, noe som oppfattes som unødig pirk, og at mange av avvikene omfatter forhold som ikke har betydning for kvaliteten på prøvetaking eller vannføringsmålinger.

En intern prosjektgruppe nedsatt av Miljødirektoratet har foreslått at Fylkesmannen overtar kontroll av prøvetaking og vannføringsmåling.

Prosjektinnhold

Prosjektet skal:

- gå igjennom hvilke krav fra dagens akkrediteringsordning som er relevante å føre videre til et nytt system, og lage en systematisk beskrivelse av hvilke tekniske og generelle krav som bør bakes inn i virksomhetens kvalitetssystem for å oppnå representative prøver på avløpsrensaneanlegget.
- gå gjennom og vurdere forslaget om at Fylkesmannen skal overta kontroll og tilsyn med prøvetaking og vannføringsmåling.
- beskrive et enklere kvalitetssystem der det tas utgangspunkt i etablerte tekniske beskrivelser fra gjeldende ordning, men der bestemmelsene kan bakes inn i virksomhetenes eksisterende kvalitetssystem. Et alternativt system skal inneholde enkle og tydelige beskrivelser av hvilke krav som må være oppfylt for å få representative prøver. Om virksomheten da ønsker å benytte konsulent tjenester for å sikre at dette blir implementert og fulgt opp riktig vil da være opp til den enkelte virksomhet, og det må bli opp til Fylkesmannen å føre tilsyn med at kravene er hensiktsmessige og oppfølgingen tilfredsstillende.

Organisering/deltakere

Prosjektet styres av en styringsgruppe med minst 4 representanter fra Norsk Vanns medlemmer, som er oppnevnt av Norsk Vanns avløpskomite. Det forventes at styringsgruppe og rådgiver møtes minst 3 ganger (oppstartsmøte, workshop, avsluttende møte) og at øvrig kommunikasjon er per mail/tlf. Styringsgruppen vil foreslå deltakere i en referansegruppe. Referansegruppen blir invitert til workshopen og til å gi innspill til rapporten. I prosjektet vil det være løpende dialog med Miljødirektoratet for å ivareta innspill fra statlige myndigheter.

Norsk Vanns sekretariat vil ivareta prosjektadministrasjon, trykking/markedsføring mv.

Prosjektgjennomføring

Prosjektet innebærer følgende delaktiviteter:

- Avholde oppstartsmøte mellom styringsgruppe og rådgiver for prosjektet for å drøfte nærmere hvordan prosjektet best skal løses, herunder antall møter og møteplan
- Innhente nødvendig grunnlagsinformasjon for å besvare oppgaven
- Utarbeide forslag til rapport
- Gjennomføre workshop med styrings- og referansegruppe for drøfting av rapport
- Revidere rapport
- Gjennomføre høring av revidert rapportforslag i styrings- og referansegruppen
- Utarbeide endelig rapport
- Avholde avslutningsmøte mellom styringsgruppe og rådgiver for å behandle endelig rapport og avtale videre oppfølging av rapporten
- Markedsføre og implementere resultatene

Kostnader/finansiering

Prosjektkostnader er anslått til kr 700 000 og skal i sin helhet finansieres av Norsk Vann prosjekt.

Prosjektet har følgende budsjettposter:

Kostnader	
Faglig utredning og rapportering	400 000
Møter styrings-/referansegrupper	50 000
Trykking og formidling	80 000
Prosjektadministrasjon	120 000
Uforutsett	50 000
Totalt	700 000

Finansiering	
Norsk Vann prosjekt	700 000
Ekstern	-
Totalt	700 000

Posten «Faglig utredning og rapportering» angir maks. ramme for utredningsarbeidet, herunder timekostnader, reisekostnader, møter og ev. biomkostninger.

Kost/nytte

Et enklere system for å oppnå representative prøver på avløpsrensaneanlegg vil medføre sparte kostnader og mer motiverte operatører. I tillegg vil man få et system der Fylkesmannen har bedre eierskap til resultatene av arbeidet som gjøres på det enkelte avløpsrensaneanlegg.

Tidsplan

Første halvdel 2019 – sommer 2020

Rapportering og informasjon

Prosjektet bør ende med en rapport som publiseres i Norsk vann og som presenteres på fagtreff. Prosjektet vil danne grunnlag for videre etablering av et alternativt system for prøvetaking.

Arne Haarr, Norsk Vann, oppdatert 30.10.2018

Prioriteringskriterier

Kriterier	
1) Er prosjektet i samsvar med strategiplanen?	Ja, vannbransjen skal ha egnede rammebetingelser for sin tjenesteproduksjon.
2) Er prosjektet innenfor en av følgende prosjektkategorier: a) tekniske veiledninger/rapporter, b) forvaltningsveiledninger/-rapporter eller c) strategiske prosjekter/utredningsprosjekter	Teknisk veiledning, delvis strategisk prosjekt, da dette beskriver bransjens alternativ til myndighetenes etablerte ordning.
3) Er prosjektet egnet til å løse utfordringer for ulike medlemskategorier?	Viktig tema for alle kap. 14 anlegg i forurensningsforskriften, men kan også utvides til å gjelde anlegg i kap 13.
4) Fører prosjektet til utvikling av nye veiledninger/verktøy?	ja
5) Er prosjektet tilstrekkelig stort til å gi et tilfredsstillende resultat?	ja
6) Er det sannsynlig med økonomiske bidrag fra eksterne miljøer til prosjektet?	nei

Direktørens forslag til prioritering for 2019:

Gjennomføres i 2019. Prosjektet vil gi nødvendig grunnlag for å kunne etablere et mer hensiktsmessig alternativ til dagens ordning med akkreditert prøvetaking.

Innspill i høringsrunden

Samfunnskomiteen:

Samfunnskomiteen mener prosjektet bør utsettes for ny vurdering i 2020. Samfunnskomiteen utfordrer prosjektet til å svare på hva som er hensikten med § 14-11 i forurensningsforskriften om prøvetaking. Det vil ikke være riktig å kalle dette prosjektet en veiledning, det bør hete evaluering. Prosjektet bør vurdere alternative systemer. Prosjektbeskrivelsen må bearbeides noe.

Avløpskomitéen:

Dette er et viktig prosjekt for bransjen, som bør prioriteres. Formål og innhold i prosjektet må likevel justeres og presiseres bedre, i tråd med drøftingene på Astoria og etterpå.

Vannkomitéen:

Prosjektet anbefales delt opp i to faser. Den første fasen avklarer mulig organisering knyttet til 3. parts godkjenning, deretter kan detaljene i systemet avklares. Det anbefales å bevilge kr 500 000 i 2019, og 200 000 i 2020. Utover dette støttes direktørens forslag til prioritering.

Direktørens innstilling til styret:

Gjennomføres i 2019. Prosjektbeskrivelsen bearbeides videre av Avløpskomitéen i tråd med drøftingene mellom komitéene.